

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H.C. van der Ent, Dordrecht-Centrum; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

De erfgenamen

Tot een onverderfelijke, onbevleekelijke, en onverwelkelijke erfenis, die in de hemelen bewaard is voor u.

1 Petrus 1 : 4.

Wij weten niet zoveel van hen aan wie Petrus deze brief geschreven heeft. Zij worden aangesproken als vreemdelingen die in verschillende delen van Klein-Azië woonden. Verder blijkt uit deze brief dat zij het niet gemakkelijk hadden in de wereld omdat ze te lijden hadden van vervolgingen om de Naam en de zaak des Heeren. Dat is zo ongeveer alles wat wij van hun uiterlijke omstandigheden weten. Verder zijn ze voor ons onbekenden.

Maar..... deze mensen waren bij God bekend. Daarop wijst Petrus al direct bij het begin van deze brief. De namen van die vreemdelingen waren beschreven in het boek des levens des Lams, en dat weegt ruimschoots op tegen de moeite van het leven, dat maakt alles goed, want dat is toch het allergrootste wat van een mens gezegd kan worden. Zij waren uitverkoren naar de voorkennis van God de Vader (vs. 2). Naar Zijn onveranderlijk voornemen waren zij erfgenamen van die bijzondere erfenis, waarvan vorige keer iets gezegd is.

Hier valt alle nadruk op de vrije ontferming des Heeren. Immers, God heeft geen mens nodig, Hij is de Volzalige Die niet van node heeft om van mensen gediend te worden als iets behoevende. Mensen kunnen Hem niets geven, maar Hij wil alles aan hen geven. Hij wil Zich over hen ontfermen. Hij wil hen van het grootste kwaad verlossen door de Heere Jezus Christus. Hij wil Zijn beeld in hen herstellen door de heiliging van de Heilige Geest. Hij wil hen deel geven aan die bijzondere erfenis, kortom, Hij wil Zichzelf grootmaken en verheerlijken in het leven van zondaren. Het gaat alles van Hem uit. Die vreemdelingen hadden van zichzelf niets wat hen van anderen onderscheidde, maar Hij maakte onderscheid. Die zalig worden, worden dat omdat God het wil, om het eeuwig welbehagen. Hebt u die eenzijdige genade Gods persoonlijk leren kennen? Die genade geeft stof tot eeuwige verwondering. Iemand heeft daarvan gezongen:

*Ja, eer ik nog was geboren,
eer Gods hand die alles schiep,
iets uit niet tot aanzijn riep,
had Zijn liefde mij verkoren.
God is liefde; eng'lenstem,
mensentong, verheerlijkt Hem.*

De vrucht van die eenzijdige genade was in het leven van die vreemdelingen tot openbaring gekomen. De Heere had hen krachtig tot Zijn gemeenschap geroepen door de prediking van Zijn Woord, welke roeping aan hen geheiligd was door de genade van de Heilige Geest. Zij werden wedergeboren, tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden (vs. 3). De heilsbelofte uit Ezechiël 36 : 26 was aan hen aanvankelijk vervuld. De tegenstand en afkerigheid jegens de Heere en Zijn dienst wordt dan van harte betreurd en in beginsel gebroken. Het hart wordt dan voor de Heere geopend die Zijn wet in het binnenste schrijft. Daardoor wordt het leven ingrijpend

veranderd. Zonden worden dan een last, maar het wordt de lust van het hart om de Heere te vrezen, om voor Hem te leven, om Hem te dienen naar Zijn Woord. Kent u die hartveranderende en levensvernieuwende genade? Wie deze genade niet kent, hoopt tevergeefs op die erfenis. Buiten die genade is er geen uitzicht op een zalige toekomst, integendeel, buiten die genade is een schrikkelijke verwachting van Gods oordeel over de zonden. Maar let nu eens op hen die deze genade mogen kennen. Voor hen wordt een lichtende toekomst ontsloten. Door die wederbarende genade verkrijgen zij deel aan de Heere Jezus Christus, verkrijgen zij een levende hoop op Hem Die uit de doden is opgestaan, Die alle nood en dood, ook de hunne heeft overwonnen, Die voor hen het leven verworven heeft en hen ook het leven geeft. Die hoop op de Heere wordt wel vaak aangevallen. Die deze levende hoop hebben, kunnen soms overvallen worden door vrees, of zij het beginsel van de genade, de wortel van de zaak wel deelachtig zijn, vooral als ze zien op eigen onwaardigheid. Maar toch, de Heere Zelf houdt deze hoop levendig, en dat bindt hen gedurig toch weer aan de Heere, waardoor zij bij tijden toch ook belijden:

*De Heer' is zo trouw als sterk.
Hij zal Zijn werk,
voor mij volenden.*

Die levende hoop beschaamt niet. Waarom niet? Omdat de erfgenamen delen in de besprenging van het bloed van Jezus Christus (vs. 2). Het volk Israël dat erfgenaam was van het aardse Kanaän, werd door het bloed van een lam beveiligd voor de dood, toen in de laatste nacht die ze in Egypte doorbrachten, een verderfengel rondging en in elk huis de eerstgeborene doodde waar geen bloed aan de deurposten was aangebracht. Maar door het lam dat voor hen de dood inging, waarvan het bloed aan de posten van hun huizen getuigde werd Israël beveiligd voor de dood, in vrijheid gesteld en werd voor hen de weg naar de erfenis ontsloten. Het bloed van dat lam was een heenwijzing naar het bloed van Christus. Israël werd bevrijd door het bloed, zo werden die vreemdelingen, ja zo worden allen die erfgenamen zijn van die bijzondere erfenis om het bloed van Christus gered van de eeuwige dood, bevrijd van de heersende macht van satan, zonde en dood, en aanvankelijk van die banden bevrijd gaan zij op weg naar de erfenis. Dat geldt hen allen. Buiten het bloed van Christus kan God geen levendmakende genade verheerlijken. Elk gunstbewijs des Heeren is verworven door het bloed van Christus. De Heere geeft zondaren deel aan het nieuwe, aan het eeuwige leven, omdat Christus Zijn leven afgelegd en Zich tot in de dood toe vernederd heeft. Nogmaals, dat geldt alle levendgemakten, al is het een tweede genade om in dat heilgeheim te mogen inzien door het geloof. Verlost om het bloed!

Maar allen die de Heere bij aanvang getrokken heeft en bevrijd uit de macht der duisternis, leren zich schuldig en onrein voor God kennen op hun reis door dit leven die in zo menig opzicht te vergelijken is met de woestijnreis van Israël. Zij krijgen de toepassing van het bloed van Christus nodig, bij aanvang en voortgang, tot het laatste toe. Alleen dat bloed kan hun hoop verlevendigen en hun schuld voor God bedekken. Alleen door de kracht van dat bloed wordt hun leven geheiligd, alleen om dat bloed zullen zij

Van de administratie

We hebben al enkele keren ons blad teruggekregen, dat bestemd was voor J. van den Berg, Schelpenhoek 62, 8321 BM Urk, met de mededeling „vertrokken”. Wie kan ons helpen aan het juiste adres? Verblijd werden we door de opgaven van 16 nieuwe abonnees, waarvan er 7 door een kerkeraad werden opgegeven, n.l. voor hen die pas getrouwd waren en voor een jaar gratis abonnement ontvangen, 3 door een abonnee uit Dr. en 3 door predikanten die al voor menige nieuwe abonnee hebben gezorgd. Dank aan allen die meewerkten aan de uitbreiding van het aantal abonnees. Ook dank voor het bedrag van f 63,50 dat we weer aan giften ontvingen. Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350. A.B.

Van de redactie

1. We willen nog even in herinnering brengen de spoedige verschijning van het 2e boek van Ds. Van der Ent over Filemon. We hebben nog geen definitieve gegevens van de uitgever ontvangen, maar vermoeden toch, dat het boek zeer binnenkort verkrijgbaar is. Bestellingen zijn dus nog welkom.

Het boek met preken van Ds. Sneep is verschenen. Dat is bekend. Om wat meer bekendheid te geven aan deze geliefde prediker hebben we verschillende keren achtereenvolgende meditatatie van zijn hand in ons blad opgenomen. We hebben al verschillende bestellingen doorgegeven en zullen het toejuichen wanneer we er nog vele mogen ontvangen.

Wat betreft de uitgave van de artikelen van Ds. Van Leeuwen in ons blad in boekvorm kon nog geen besluit worden genomen. Er is belangstelling voor de uitgave van de catechisatielessen in twee delen, die spoedig zou kunnen plaats vinden, en ook voor de uitgave van de artikelen over de Dordtse leerregels, die pas kan plaats vinden als de schrijver aan het einde van de behandeling gekomen is. De belangstelling die tot nu toe getoond is lijkt me niet groot genoeg voor de uitgever om een gunstige beslissing te nemen. Daarvoor moeten er nog meer bestellingen binnenkomen. Wie kan ik noteren?

2. Er kwamen voor de laatste nummers veel advertenties binnen, die nogal wat ruimte in beslag namen. In verband daarmee zijn de laatste tijd alleen nummers van 6 pagina's verschenen om toch voldoende artikelen te kunnen opnemen. B.

ingaan in de erfenis en voor de troon van God staan waar Hij Zelf hen zal overschaduwen en waar zij Hem eeuwig en volmaakt zullen dienen.

Kent u deze genade? Kent u de kracht, de besprenging van het bloed van Christus? Wie deze genade kent en beleefd is erfgenaam. Dat is overigens geen reden om daar zelf groot mee te worden. Het wonder dat God naar hen wilde omzien en dat zij uit genade mogen delen in de besprenging van het bloed, wordt groot. Daarom zullen zij delen in die erfenis, die hen niet zal ontgaan. Dat verzekerde Petrus aan de verstrooide vreemdelingen: Die erfenis wordt in de hemelen bewaard voor u. Dat staat vast, hoewel het aan hun zijde een nauwelijks zalig worden blijft. Maar daarover in een volgend stuk wat meer.

Wijlen ds. Sneep.

DE DORDTSE LEERREGELS

Les 66

HOOFDSTUK V. Artikel V en VI.

Het luidt:
„Met zodanige grove zonden vertoornen zij God zeer, vervallen in schuld des doods, bedroeven de Heilige Geest, verbreken voor een tijd de oefening des geloofs, verwonden zwaarlijk hun consciëntie en verliezen somwijlen voor een tijd het gevoel der genade; totdat hun, wanneer zij door ernstige boetvaardigheid op de weg wederkeren, het vaderlijk aanschijn opnieuw verschijnt.”

Artikel VI.
Hier lezen we:
„Want God, Die rijk is in barmhartigheid, neemt, naar het onveranderlijk voornemen der verkiezing, de Heilige Geest van de Zijnen, ook zelfs in hun droevig vallen, niet geheel weg en laat hen zóverre niet vervallen, dat zij van de genade der aanneming en van de staat der rechtvaardigmaking uitvallen, of dat zij zondigen ter dood of tegen de Heilige Geest, en, van Hem geheel verlaten zijnde, zichzelf in het eeuwig verderf storten.”

Wat vinden we hier weer een stukje praktische beleving uit het leven der genade van Gods volk. Aanvankelijk wel niet zo mooi van hun zijde, maar toch vol vertroosting, zoals blijkt in de laatste zin van artikel V.

Velen moeten vandaag van zulk een bevinding niets hebben. Foei! „God vertoornen” en dan dat „vervallen in schuld des doods”. Hoe kan dat nu. Gods kinderen zijn toch verzoende mensen, die altijd blij zijn! Ja, dat zou metterdaad zo moeten zijn. Dat zegt ook Gods Woord. We lezen in Philippenzen 4 : 4: „Verblijdt u in de Heere allen tijd. Wederom zeg ik: Verblijdt u.” En dat begèren Gods kinderen ook. Want zij zijn, als ’t goed is, geen vrienden van het antinomianisme, dat redeneert: och, dat doet onze oude natuur: de Heilige Geest bedroeven enz.

Zo is ’t volgens de praktijk van het geestelijk leven, dat Gods volk na ontvangen genade niet meer kan zondigen met volle toegenegenheid. **Paulus schrijft in Romeinen 7: 13:** „Maar ik zie een andere wet in mijn leden, welke strijdt tegen de wet mijns gemoeds en mij gevangen neemt onder de wet der zonde, die in mijn leden is.”

En dat deed hem uitroepen: „Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods?” Maar óók: „Ik dank God door Jezus Christus, onze Heere.” (Vers 24).

Het gaat in dit artikel V over de gevolgen van de zonden der gelovigen na ontvangen genade, namelijk van hun grove zonden.

En dan denken we hierbij aan de zonde van David met Bathseba en van de telling van zijn volk.

Daarover vertoornde God Zich zeer! Hij liet door Nathan hem zeggen: „Nu dan, het zwaard zal van uw huis niet wijken tot in eeuwigheid.”

En bij de telling des volks lezen we: „En de toorn des Heeren voer voort te ontsteken tegen Israël. „O, welk een ontering van de Naam des Heeren! Wat betoonde de Heere Zijn ongenoegen hierover. Nu lezen we ook in het artikel van een „vervallen in de schuld des doods”.

Heeft Christus dan niet betàald de schuld van al Zijn volk? Zeer zeker. Maar het gaat hier over de „dagelijkse verzoeken”, waarvoor Gods kinderen wel eens geplaatst worden en waarom zij hebben te waken en te bidden, zoals artikel IV daarop wees.

Een tweede ernstig gevolg van grove zonden ten opzichte van God Zelf is, dat de gelovigen de **HEILIGE GEEST BEDROEVEN!**

Aan de Efeziërs schreef Paulus: „En bedroeft de Heilige Geest Gods niet.” (Efeze 4 : 30).

Daarmede bedoelt de apostel niet de „onvergelijke” zonde tegen de Heilige Geest, want dit is ’n opzettelijke lastering van de Persoon en het werk van de Heilige Geest. En nu weet ik wel dat Gods kinderen wel eens vreselijk aangevochten worden over deze zonde. Maar een zeer duidelijk bewijs is, dat zij die zonde niet gedaan hebben, wanneer zij daarvoor bevreesd zijn. Want zij, die wel deze zonde hebben gedaan, zijn voor elke vrees of angst totaal immuun, ongevoelig, wegens hun volledige verharding.

Maar waarom is het „bedroeven” van de Heilige Geest zo erg?

Neen, de wereld kan die zonde niet bedrijven, wel tegenstaan wat de algemene werking van de Heilige Geest betreft. Het bedroeven geldt van de **bijzondere, de zaligmakende werking van Gods Geest.**

Bedroeven wijst op een kinderlijke, op een liefdesbetrekking, zoals een kind zijn ouders kan bedroeven. En juist omdat zij het zo goed menen met hun kind bij hun opvoeding. Welnu, woont Hij niet in de harten van Gods kinderen? Zijn zij niet tot „kinderen aangenomen” en „erfgenamen Gods” geworden? Adeldom verplicht immers? Ja, doet die lieve Heilige Geest niet alles bij Gods kinderen? Is Hij hen niet „gegeven” van de Vader, in Christus Jezus, uit de eeuwige Zelfbewogenheid des Vaders?

In de tweede plaats is het bedroeven zo erg voor de gelovigen zelf. O, welke ernstige gevolgen heeft ’t voor hen. Ons artikel wijst op het verbreken van de oefening des geloofs; op het verwonden van de consciëntie; op het verliezen soms van de gevoelige genade in hun hart.

Zie, dan zinken die oefeningen van het geloof in en wordt ’t zo donker in hun ziel. O, wat een dorre tijden kan Gods kind dan beleven en hoe schadelijk is dat alles voor het gebedsleven, want dat verflauwt!

’t Bedroeven van de Heilige Geest **verwondt** voorts de consciëntie. Zij beschuldigt de gelovige; zij maakt onrustigen angstig. David zei in psalm 32: „Toen ik zweeg, werden mijn beenderen verouderd in mijn brullen de ganse dag; want Uw hand was dag en nacht zwaar op mij, mijn sap werd veranderd in zomerdroogten. Selah, dat wil zeggen: sta er eens even heel even nauwkeurig bij stil, mijn ziel! Ja, Gods kinderen zondigen niet goedkoop.

In de derde plaats verliezen Gods kinderen soms het gevoel van genade. Dan gaan zij twijfelen aan hun genade-staat. Vanzelf is de duivel er dan wel bij om hen aan te vechten met ’t: zie je wel, u bent geen kind van God enz. En..... voor u is geen vergeving. Kunnen zij dan toch de genade zelf verliezen, zoals de Remonstranten leren?

O neen! Dan zou heel het genade-werk maar op losse schroeven staan. Nu kan de Heilige Geest wel Zijn bijzondere werkingen in het leven van Gods volk tijdelijk terughouden, maar Hij wijkt Zelf toch nimmermeer van Zijn kerk. Dat heeft de Heere Jezus Zelf verklaard. Hij sprak tot Zijn bedroefde discipelen in de paaszaal:

„En Ik zal de Vader bidden, en Hij zal u een andere Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid.” (Joh. 14 : 16).

Welnu, is het niet geweldig vertroostend voor ’t bedrukte Sion Gods, dat we in ons artikel van de D.L. over het verliezen van de gevoelige genade lezen: „Somwijlen voor een tijd”. En ook: „Totdat hun, wanneer zij door ernstige boetvaardigheid op de weg wederkeren, het vaderlijk aanschijn opnieuw verschijnt.”

Weet u wat zo groot is? Zij hebben de Heilige Geest bedroefd, zodat Hij Zijn heerlijke werkingen kwam in te houden. Maar..... „voor een tijd”. Want het is diezelfde Geest, die hen bedroefd maakt, namelijk over hun zonden en hen brengt tot boetvaardigheid. Dan horen we David belijden in ps. 32:

„k Bekend’, o Heer’, aan U oprecht mijn zonden;

k Verborg geen kwaad, dat in mij werd gevonden;

Maar ik beleed, na ernstig overleg,

Mijn boze daân; Gij naamt die gunstig weg.”

Ja, dan maakt de Heere ’t zo heerlijk waar en dat ook geldt van de Heilige Geest:

„Voor een klein ogenblik heb Ik u verlaten, maar met grote ontfermingen zal Ik u vergaderen; in een kleine toorn heb Ik Mijn Aangezicht van u een ogenblik verborgen, maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij uwer ontfermen, zegt de Heere, uw Verlosser.” (Jes. 54 : 7 en 8).

Op deze onuitsprekelijke vertroosting wijst ook het artikel VI van de D.L. Want daar belijden onze vaders, dat de Heere Zelf ervoor zorgt, dat zij niet uit de genade-staat kunnen uitvallen. Want de Kerk ligt onwrikbaar vast in het **ONVERANDERLIJKE VOORNEMEN DER VERKIEZING!**

We willen nog even wijzen op het feit, dat de

Heilige Geest tot boetvaardigheid brengt. Hoe kon de Heilige Geest dit doen? Hij was toch door Zijn volk bedroefd? Zeer zeker. Maar nu is dat het geheim, waardoor Hij Zijn rijke werkingen weer doet ervaren, omdat Hij altijd in gemeenschap met Christus Zijn werk doet. Daarvan sprak Jezus in de paaszaal:

„Die zal Mij verheerlijken; want Hij zal het uit het Mijne nemen en u verkondigen.” (Joh. 16 : 14).

Welnu, daarom kan Gods volk niet uit de genade-staat vallen, maar weer tot de Heere wederkeren met berouw, door de Heilige Geest bewerkt.

Christus is altijd biddende voor de Zijnen aan de Rechterhand des Vaders.

Zo sprak Jezus tot Petrus bij de voorzegging van diens verloochening: „Maar Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude.” (Luk. 22 : 32). En zo is het ook, dat Gods kind „door ernstige boetvaardigheid op de weg mag wederkeren” en „het Vaderlijk aanschijn” opnieuw mag ontmoeten en troostvol beleven:

„Uw Aangezicht, in gunst tot mij gewend,
Schenkt mij in ’t kort verzadiging van vreugde;
De lieflijkheên van ’t zalig hemelleven
Zal eeuwiglijk Uw Rechterhand mij geven.”

O lezer(es)! Is die dierbare Heilige Geest al noodzakelijk voor u geworden? Kent u Zijn rijke werkingen in uw leven, in uw hart?

En gij, die geen vreemdeling zijt van de kostelijke werkingen van die Geest, is ’t ook uw bede: „En neem Uw Heilige Geest niet van mij!”

Dr.

v.L.

De kerk een wonder

Dit zal de titel zijn van het boek, dat D.V. binnenkort verschijnt en dat speciaal bestemd is voor hen die belijdenis des geloofs afleggen.

Het boek is ingedeeld in tien hoofdstukken, als volgt:

1. De kerk en haar Koning door Ds. M. Vlietstra.
2. De kerk en haar ontstaan door Ds. P. Beekhuis.
3. De kerk en haar leden door Ds. H.C. van der Ent.
4. De kerk en haar ambten door Ds. M.C. Tanis.
5. De kerk en haar prediking door Ds. A. Baars.
6. De kerk en haar sacramenten door Ds. A. van Heteren.
7. De kerk en haar roeping door Ds. P. van Zonneveld.
8. De kerk en haar bedreiging door Ds. B. de Romph.
9. De kerk en haar voortbestaan door Ds. D. Slagboom.
10. De kerk en haar overwinning door Ds. H. van Leeuwen

We hopen zelf een inleidend woord te schrijven.

In dit stadium kunnen we nog geen nadere mededelingen doen wat betreft aantal bladzijden, prijs enz.

Maar bestellingen zijn nu al van harte welkom.

B.

Ecclesiastical fellowship (3)

Toen ik het tweede artikel over dit onderwerp bezig was te schrijven en van plan was in het volgende nummer van ons blad verder te gaan, vielen de woorden van Ds. Kuntz in De Wachter mij in de gedachte: een nieuwe vriendschap! „Gezien het resultaat, dat ter Synode bereikt was in elk geval wat er besloten was, mee vooral als antwoord op verschillende voorstellen, konden we met een dankbaar hart vertrekken.” Aldus Ds. Kuntz. Ik moest denken aan wat Ds. J.H. Velema in 1974 in „Om Sions wil” al schreef (na de Bewaar het Pand-groep wat terecht gewezen te hebben): „het lijkt mij toe, dat we goed zullen moeten weten wat we als kerken gaan doen: positief, overtuigd en bewust Christelijk Geref. zijn, dat naar Schrift en belijdenis leven, of ons laten leiden door een

algemene vage bovenkerkelijkheid, tengevolge waarvan het confessioneel gehalte van de kerk in de mist verdwijnt.

Het gevaar van deze laatste ontwikkeling is hier en daar concreet aanwezig. „En dan voegt een inzender, die niet in alles met Ds. Velema instemt er aan toe: „met andere woorden: er zijn Chr. Ger. Kerken die gevaar lopen niet meer positief, overtuigd en bewust Chr. Ger. te zijn binnen korte tijd”.

Dit was geschreven (zoals ik zei) in 1974. Hoe ver zou het nu gevorderd zijn met de Chr. Ger. Kerken? Ik voor mij zie ze niet meer zo positief, overtuigd en bewust Chr. Ger. (zie hierboven wat Ds. Velema schreef), als zij vroeger waren. Wie de C.G.K. gekend heeft, laat mij maar zeggen, 50 jaar geleden en de tegenwoordige, zal heel wat verschillen (betere dan vroeger?) ontdekken.

Nu weet ik heel wel, dat de tijd niet stil staat en dat we gisteren en vandaag een ander geslacht hebben dan vroeger. Ik weet evenzeer, dat een kerk met de verandering van tijden heeft rekening te houden, maar..... wil dat ook zeggen, dat zij **principiële** de huik toch wel wat naar de wind zal moeten hangen? Ik ontken dat met alle kracht. Misschien is die uitdrukking, die ik daar juist gebruikte wat te sterk, maar dan moet ik voor mij het in elk geval zo zeggen: langzaam maar zeker drijft de C.G.K. in wateren, waar zij nooit is geweest en waar zij ook nu niet behoort. Al meer willen velen „oude paden” (Wisse, v.d. Schuit, de Bruin, v.d. Meiden, etc.) verlaten en zoeken naar paden waarop het geslacht van vandaag wenst te wandelen. Men zegge niet, dat dit ook niet juist is, het is echt niet alleen een symtoom in de kerken in het vaderland, maar de wind waait ook over naar het „nieuwe land”. Wij staan als veel kleinere kerk (ik schrijf dit eerlijk en rechtuit) ook niet vrij. Wij hebben evenzeer onze problemen. Maar ik meen, dat er onzerzijds in de gemeenten meer en scherper op gewezen wordt en indien nodig opgetreden dan in het vaderland.

In mijn eerste artikel schreef ik, geloof ik, over wat Prof. van 't Spijker, Prof. Versteeg en Ds. Velema hadden gezegd in verband met het feit dat de C.R.C. het gravamen van Dr. Boer had afgewezen. Zij achtten dat een zeer duidelijk bewijs van het streven van de C.R.C. te willen blijven staan op de basis van Schrift en belijdenis. Ik vermoed, dat deze argumentatie heel wat heeft uitgewerkt op de zienswijze van menig Synodelid, waarom hij zijn stem kon geven aan het voorstel van de C.R.C. (ecclesiastical fellowship).

Men schijnt weinig of niets te weten van wat er aan de hand is met het al of niet aanvaarden van de goddelijke autoriteit van de Heilige Schrift. Hier ligt de crux van alles wat er gaande is in die kerk en ook in andere kerken. Men kan de Bijbel aanvaarden als het „Woord Gods en de belijdenis als de uitdrukking van geloof en leven en toch..... niet in alles eenvoudig buigen voor het Woord Gods.

Ik neem om te beginnen de zaak-Dr. Verhey, die ook heel wat stof heeft opgewaaid en die nog veel beroering veroorzaakt. Nooit heeft, naar ik meen, De Wekker over deze zaak geschreven en geprobeerd de ogen der lezers te openen.

Als er over de C.R.C. geschreven werd, werd er steeds een zo fraai mogelijk beeld van gegeven. Wat er van onze zijde of in ons blad of persoonlijk op de Synode gezegd werd, werd in feite voor kennisgeving aangenomen. Althans bij een meerderheid, die Rev. Kuntz de progressieve noemt en niet geheel ten onrechte.

Dr. Verhey's gedachten zijn volkomen in strijd met de Bijbel en de Belijdenis.

Dr. Verhey zegt (en nu neem ik over wat „the Outlook”, april 1979) schreef: „that he believes that the Bible is the authoritative and inspired Word of God (and his consistory and the classis, mainly on that ground defend his views). The objections however are not to what he says he believes about the Bible, but to his use and defence of a way of interpreting it that permits him at will to deny what the Bible plainly says.

Although Genesis states repeatedly the serpent spoke to Eve (Genesis 3 : 1-5, 13, 14) and the Apostle Paul in the New Testament (1 Cor. 11 : 3) also says that the „serpent beguiled Eve”, Dr. Verhey says that he does not believe that the serpent spoke to Eve. Although Matt. 28 : 2 says: „And, behold, there was a great earthquake”, he says he does not believe that this actually occurred

because Mark did not mention it. Such contradictions of what the Bible says also appeared in his writings in the Reformed Journal.

The Synod adopted some motions (I give here the most important): „That Synod declared that it is not persuaded that some aspects of Dr. Verhey's methos have been shaped by and integrated into his, and the churches confession about the Bible.

Grounds: a. His designation of the earthquake in Matt. 28 : 2 appears to question the event-character of an occurrence which accompanied the resurrection of Jesus from the dead.

2. That Synod urge Dr. Verhey to re-examine his method of interpretation under the guidance of the Neland Avenue C.R.C. Consistory and in consultations with Reformed Theologians in this field to insure that his methos in its detail is shaped by and integrated into the Reformed confession about the Bible.

Grounds: The Neland Avenue consistory has found that there continue to be issues worthy of discussion with respect to the interpretation of these passages and cautions Dr. Verhey against so emphasizing the revelations of significance that it detracts from the event-basis of Christian Faith.

3. That Synod advise Dr. Verhey that in the church he should speak cautiously and demonstrate their harmony with creedal statements about the Bible”. De schrijver in „The Outlook” voegt hier aan toe: „a very striking moment came when Prof. B. van Elderen rather plainly indicated that he agreed with Verhey so far as the legitimacy of his method of interpretation was concerned. In other words that there is a different way of reading the Bible present in the C.R.C. camp might well be faced frankly and realistically by all of us. No doubt the end of this discussion is not yet in sight.”

We kunnen duidelijk opmerken dat de invloed van Nederlandse theologen zich wel in de C.R.C. laat gelden. En dat gebeurt meer dan men zich in Nederland kan voorstellen of wil weten, zodat men deze zaken maar in het midden laat.

Er is meer. Daar is het feit, dat men regelmatig (vaak) films afdraait op Calvin College en Calvin Seminary, zogenaamd als een educational middel. Mee in verband hiermee staat, dat men enkele jaren aan een in het officiële kerkblad „The Banner” reviews heeft gegeven van films, die gezien konden worden. Men voedde de mensen stelselmatig op naar de bioscoop te gaan. Wat jaren geleden in de C.R.C. sterk werd afgekeurd werd nu op alle mogelijke manier goedgekeurd en aangewakkerd. Toen „The Banner” het niet meer deed, bleven bladen als Chimes (van Calvin college) and Kerux (van Calvin Seminary het doen). In plaats van hier de enorme gevaren te zien en er voor te waarschuwen zoals men in vroeger tijd deed, ziet men nu alles als een educational thing. Maar ondertussen worden de jonge mensen geïndoctrineerd.

Ik weet natuurlijk heel wel (men behoeft mij daarop niet te wijzen), dat er ook in de C.G.K. en bij ons hier in deze grote landen, best heel wat mensen naar de bioscoop gaan. Of men behoeft dat niet eens meer te doen, de bioscoop wordt wel in je huiskamer gebracht en hoeven besteden hun kostbare tijd met naar films (vaak goddeloos) te kijken. Zij offeren hun bedrust er voor op. Maar..... wij hebben te waarschuwen en blijven waarschuwen. De wachters (office bearers) hebben op de muren van Sion te staan.

Men zal begrijpen, dat ik een echte educational film niet afkeur noch een goede natuur-film. Scholen maken er gebruik van.

Een van de latere films, die vertoond werden was de film met de naam „Oh, God” en hierin werd o.a. een persoon voorgesteld als God, terwijl een ander als kruidenier moest spelen, terwijl hij een agnostisch en zelfs waarschijnlijk atheïstisch mens was. Is dat geoorloofd? Kunnen studenten zo worden opgevoed? En zij, die naar het Seminarie gaan „klaar” gemaakt worden voor het ambt? Ik vraag maar. Het antwoord is voor mij en ik denk voor nog velen zo klaar als de dag. Zo leeft men niet met de ware Godvreze. Tenslotte een andere kwestie en wel die van de vrouw in het ambt. Ook daarvoor is veel te doen in de C.R.C. De Synode heeft eerst de kerkeraden een zekere vrijheid gegeven en op een latere Synode (er kwamen heel wat kerkeraden tegen op) heeft men het reeds

besloten in zoverre teruggetrokken, dat de kerkeraden niet moesten overgaan tot het benoemen van vrouwen in het ambt. Deze zaak zou eerst meer bestudeerd moeten worden. Echter waar de vrouw al in het ambt stond, daar kon zij in de kerkeraad blijven tot de ambtsperiode zou zijn afgelopen. Niettemin verwacht ik, gezien de uitingen van verschillende schrijvers en de voorstellen, die weer ter tafel van de Synode zullen komen, dat toch de vrouw haar plaats straks zal innemen in de kerkeraad.

Rev. Piersma schreef in betrekking tot de kwestie „de vrouw in het ambt”:

„Any church is interested to know what its current group of theological students think about any important question. These men within months will occupy the pulpits of our beloved thenomination as fullyordained ministers of de Word and sacraments. There might not be as much significance and prestige connected with that as formerly, but it is still of crucial importance to all of us who profess to be Christian Reformed.

At Calvin Seminary a weekly student paper is published under the name Kerux (a Greek word meaning herald or messenger).

Its Oct. 10, 1980 issue contains the following frontpage story:

4 OUT OF 5 FAVOUR WOMEN IN OFFICE.

The C.R.C. may not be ready to have women office bearers; but the Calvin Seminary community is. Close to 80% likes to see at least the office of deacon open to members of the weaker sex; more than half favours both female elders and ministers as well.

The results of the last week's poll: 55% is in favour of women in alle church offices, including that of minister. 24% approves women as deacons only. 21% is against women in office. This means that 79% or 4 out of 5 people in the seminary community go along with the basic idea of women in office. All those who voted for women elders also approved of women ministers.” (Barend Biesheuvel).

Rev. Piersma adds to it: „One thing about which we need not wonder: there is obviously very strong support for the radical change in church polity involved in the question: Anyone who believes that special church offices, both elder and deacon (Phil. 1 : 1) are the sole province of the male communicant member (1 Tim. 3 : 2, 12) had better realize what he is up against.”

Ik heb nog meer te zeggen, maar wil dat bewaren voor een volgende maal. Het lijkt mij beter hier vooreerst een punt te zetten. Naar mijn mening is de situatie in de C.R.C. duidelijk genoeg (ik heb heel niet geschreven over de vele danspartijen, die op Calvin worden gehouden met goedkeuring en instemming van de board van die institutie; dat zijn nu voor een groot deel de toekomstige dienaren des Woords, de leiders van de kerk).

De Chr. Ger. Kerken in Nederland zijn hierop verschillende malen geweest, maar het scheen voor haar van geen betekenis te zijn. Men is in elk geval doorgegaan met een nader contact: ecclesiastical fellowship.

Hoe kan men dat aangaan met zulk een kerk, temeer als men weet hoe gedacht wordt over de Free Reformed Church (ik bedoel in de C.R.C.). Trouwens laat ik er aan toevoegen: er wordt in grote kringen in de Chr. Ger. Kerken niet veel beter gedacht over de Free Reformed Church.

Tamminga.

Concordantie van de berijmde psalmen van 1773

Deze werd indertijd samengesteld door de predikanten J.W. Pieper te Nieuw-Beijerland en J.M. Coops te Goudswaard en werd in 1902 voor het eerst uitgegeven. Het was een goede zaak, dat boekhandelaar G.J. van Horssen, postbus 18, 3770 AA te Barneveld zorgde voor een nieuwe uitgave, die in een grote behoefte voorziet. Predikanten en anderen maken er veel gebruik van.

Prof. Dr. J.M.S. Baljon te Utrecht schreef in de eerste uitgave o.a. het volgende: Hoe vaak is het ook mij gebeurd bij het zoeken van verzen voor de godsdienstoefening, dat ik mij wel een of meer regels van een gezangvers herinnerde, maar niet dadelijk wist, waar ik het vinden moest. Wij hebben geen Trommius op onze geestelijke liederen, die wij bij de samenkomsten der gemeente gebruiken.

In deze behoefte nu willen bewerkers en uitgever door deze uitgaaf voorzien. Volgens deze hoogleraar hebben de bewerkers hoogst accuraat gewerkt en moeten hun opgaven zeer betrouwbaar genoemd worden.

De nieuwe uitgave is een fotografische herdruk van de vorige en dus van dezelfde goede kwaliteit.

In een folder zegt de nieuwe uitgever o.a.: In deze meest uitgebreide concordantie zijn de trefwoorden en eigennamen uit alle regels der berijmde psalmen in alfabetische volgorde opgenomen. Door deze opzet is het gemakkelijk in enkele ogenblikken de betreffende regels of woorden in het volledige psalmvers terug te vinden. Het opnemen van de trefwoorden en eigennamen in alfabetische volgorde maakt het bovendien voor predikanten, ambtsdragers en allen die het woord voeren in de christelijke bijeenkomsten mogelijk op eenvoudige wijze de meest passende psalmverzen bij de te behandelen stof of het onderwerp te kiezen. Dit praktische boekwerk is echter reeds lang uitverkocht. Wegens de aanhoudende vraag naar deze bijzondere uitgave hebben wij tot herdruk besloten zodat belanghebbenden weer van deze met zorg verzamelde gegevens gebruik kunnen maken. Naast de bekende concordantie van Trommius zal ook deze uitmuntende uitgave van groot nut zijn voor persoonlijk gebruik maar ook voor het huiselijk-, kerkelijk- en verenigingsleven. Het boek telt 460 blz., is uitgegeven in sterke fraaie kunstlederen band met goudtitel en kost tot 31 december 1981 f 54,50, daarna f 62,50.

B.

Voor de jeugd Het Zonnekind 19

Beste jongelui!

„Toen nam Manoah een geitenbokje en het spijsoffer, en offerde het op de rotssteen de HEERE. En Hij handelde wonderlijk in Zijn doen; en Manoah en zijn huisvrouw zagen toe; en het geschiedde, als de vlam van het altaar opvoer naar de hemel, zo voer de Engel des HEEREN op in de vlam des altaars. Als Manoah en zijn huisvrouw dat zagen, zo vielen zij op hunne aangezichten ter aarde”.

Richt. 13 : 19, 20.

Manoah bracht de HEERE een brandoffer met een spijsoffer. Dit brandoffer moet hier gezien worden als een dankoffer. Het was een offer dat gans verteerd werd.

Zodanige offers worden thans niet meer gebracht. En toch vraagt Manoah de Heere ook nu nog een dankoffer van de door Hem beweldadigde zondaar. Al is de vorm veranderd, het wezen der zaak, waar het om gaat, is hetzelfde gebleven. Een brandoffer dat gans verteerd werd, verbeeldde de offeraar die door dit offer zijn leven de Heere opdroeg. Zo is elke gelovige nog geroepen om zijn leven de Heere te wijden. Het leven moet verteerd worden in de dienst des Heeren. De Heid. Kat. zegt in antwoord 32 dat een christen „zichzelf tot een levend dankoffer de Heere moet opofferen”. Zichzelf! Dat is niet slechts „iets” van jezelf. B.v. een klein beetje uit je portemonnaie. Het is ook niet een gedeelte van je lichaam. Maar jezelf, dat ben je helemaal. Daar heeft de Heere recht op, dat is Hij waard.

Wie dat verstaat zal al dadelijk zijn tekort zien. Want wat komt daar in de praktijk van terecht? Hier past wel echt de bede: Leer mij, o God van zaligheden, Mijn leven in Uw dienst besteden.....

Bidden jullie dat ook wel eens? Denkt er eens over na. Wat hebben wij voor de Heere over? Hij geeft ons alles. Niet alleen wat we nodig hebben voor dit tijdelijk leven, maar ook datgene wat we nodig hebben voor de eeuwigheid. Het ligt allemaal in de beloften besloten, die bij de Heilige Doop aan onze voorhoofden zijn betekend en verzegeld. Of hebben die voor ons niet de minste waarde? Helaas wordt dit door de meesten die de beloften des Heeren aan hun voorhoofden betekend en verzegeld hebben gekregen, niet begrepen. Het is dood kapitaal. Het is wel kapitaal, maar men werkt er niet mede. Het werpt geen enkel voordeel af. Dit wordt anders, wanneer men door de Geest Gods wederomgeboren wordt. Dan wordt men van

dood levend gemaakt. Dan gaat men ook verstaan, dat hetgeen de Heere beloofd heeft, geen ijdele zaak is, maar een betekenisvolle werkelijkheid. Men gaat dan inzien dat door het geloof alles bij Hem te verkrijgen is. En dat Hij daarom zo dienenswaardig is. Dat Hij waard is dat mijn leven in Zijn dienst verteerd wordt. Dat mijn leven voor Hem zou zijn een levend brandoffer.

Een zodanig offer nu vraagt de Heere van ons.

Een zodanig offer heeft Manoah en zijn vrouw de Heere gebracht.

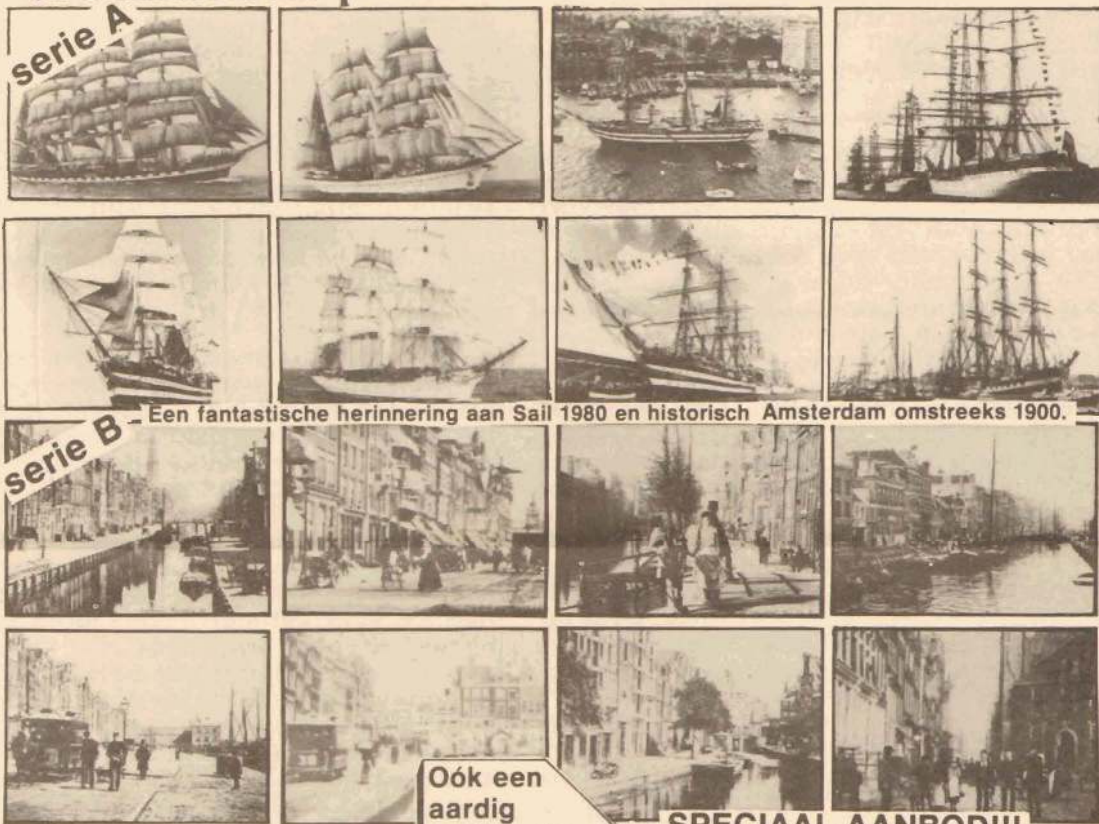
„En hij handelde wonderlijk in Zijn doen; en Manoah en zijn huisvrouw zagen toe.” Deze regel heeft de schriftverklaarders ook wat moeilijkheden gegeven. Je zoudt kunnen denken dat het hier gaat over Manoah, die wonderlijk gehandeld zou hebben, doch dan is het andere deel van dit vers moeilijk te verklaren, als dat zegt dat Manoah en zijn huisvrouw toezagen. Er zijn er ook die

denken dat het ziet op de Engel des HEEREN en dat Zijn wonderlijk handelen ziet op het aansteken van het offer, dat Hij dan gedaan zou hebben. Doch dan komen we weer in strijd met de gedachte, die we de vorige keer hebben geopperd, dat Manoah zelf de offerande heeft gebracht. Het wonderlijk handelen van de Engel des HEEREN zal daarom wel moeten betrokken worden op het opgaan in de vlam van het offer, door de Engel des HEEREN. Stel het je maar goed voor. Manoah bracht een offer. Dat was bezig te verbranden. De vlammen sloegen er uit. En dan verdwijnt hun Gast in de vlammen. Hij ging er geheel in op. Zij zagen Hem niet meer. Zo gezien is het te begrijpen dat Manoah en zijn huisvrouw toezagen. Zij stonden vol verwondering om niet te zeggen met verbijstering er naar te kijken.

Al hebben Manoah en zijn vrouw als oud-testamentische gelovigen, die leefden in de schaduwen, de rijke prediking van wat hier

16 PRACHTIGE REPRODUKTIES

8 van de indrukwekkendste zeilschepen van SAIL 1980 en 8 historische prenten van Amsterdam omstreeks 1900

Waarom doen wij dit?

Bent u ook een van die velen, die genieten van die indrukwekkende stoere zeilschepen en Amsterdamse stadsgezichten uit vervlogen jaren? Zo ja, dan stellen wij u in de gelegenheid te profiteren van een prachtige aanbieding.

Wij lieten twee series van 8 foto's reproducen op het formaat 30x40cm.

Serie A - zowel op volle zee als in de haven van Amsterdam.
U.S.S.R. "Krusenstern"
Italië "Amerigo Vespucci"
Polen "Dar Pomorza"
Duitsland "Gorch Fock II"

Serie B - Amsterdam
Rokin 1890
Damrak 1897
Nieuwe Zijds 1860
Damrak 1902
Noordermarkt 1890
Lijnbaansgracht 1899
Rozengracht 1870
Overtoom 1903

Hoe bestelt U?

Vul de bon in en stuur die in een envelop (met postzegel) met uw betaling naar:

**JANSSEN PRINTS
POSTBUS 2007
1180 EA AMSTELVEEN**

Geef wel op de bon aan welke serie(s) U wilt ontvangen. Uw betaling kan in de vorm van een giro-betaalkaart, een bankcheque of Eurocheque. U ontvangt Uw bestelling binnen 4 weken na betaling.

Nóg gemakkelijker bestellen.

kunt U door overschrijving van het bedrag op postgiro 3441334 of op bankrekening nr. 94.92.27.293 van de Centrubank, van Baerlestr. 87 Amsterdam, tgv Janssen Prints, onder vermelding van "Prenten" (met serie letter(s))!

Wanneer U op deze wijze bestelt hoeft U de bon niet op te sturen, dat scheelt U een postzegel.

SPECIAL AANBOD!!!

**U betaalt slechts f13,90
per serie van 8 stuks
(+f2,10 verzendkosten)**

Wilt U ze ingelijst ontvangen?

Wanneer u gebruik maakt van onze inlijstservice, betaalt u slechts f110,- (incl. verzendkosten) per serie van 8 reproducties kant en klaar ingeraamd in praktische en mooie wissellijsten (30x40cm) met ontspiegeld acryl-glas.

BESTELBON

Ja, stuur mij:

☐ 8 reproducties NIET ingelijst, serie A ☐ serie B ☐
Ik sluit hierbij een bankcheque, girobetaalkaart of Eurocheque in ter waarde van f16,- per serie. Bij bestelling van beide series f32,- (incl. verzendkosten) overmaken.

☐ 8 reproducties WEL ingelijst serie A ☐ serie B ☐
Ik profiteer van uw kant en klaar aanbod tegen de voordeelprijs van f110,- (incl. verzendkosten) per serie. Ik sluit een girobetaalkaart, een bankcheque of een Eurocheque in ter waarde van f110,- (incl. verzendkosten) per serie. Bij bestelling van serie A en B ingelijst 2x f110,- is f220,- overmaken. (hokje van Uw keuze(s) aankruisen).

Naam:.....
Adres:.....
Postcode/Plaats:.....

**Stuur de bon in een envelop MET POSTZEGEL
aan: Janssen Prints, Postbus 2007,
1180 EA Amstelveen**

gebeurde, niet ten volle verstaan, wij die leven in de tijd van het nieuwe testament, de tijd van de nadere openbaring, mogen ons toch het rijke evangelie wat ons uit dit gebeuren tegenklinkt, niet laten ontgaan.

Want ging hier de Engel des HEEREN in de vlammen op, straks zou dit ten volle gebeuren, heel reëel op de kruisheuvel Golgotha. Daar toch heeft Hij, Die nu als de Engel des HEEREN aan. Manoaah en zijn vrouw verscheen, Zich als de Zoon van God, Die de zoon des mensen tevens was, Zichzelf opgeofferd op een zodanige wijze, dat alle oud-testamentische offers in Hem hun vervulling hebben gevonden.

Wie dat gelovig mag verstaan, mag in zichzelf in al zijn delen onvolmaakt zijn, hij is dan volmaakt in Hem. Hij heeft Zijn leven als een schuldoffer Gode onbestraffelijk opgeofferd. Het was een volmaakte, Gode welbehagelijke offerande. En daar door is de hitte van de gramschap Gods geblust. Zijn leven is ook een volmaakt brandoffer geweest. Hij heeft het geheel in de dienst des Heeren besteed, het is in de dienst des Heeren geheel verteerd. Gelukkig degenen die deze heilgeheimen mogen verstaan. Al is het dan dat alles hen aanklaagt en veroordeelt, als zij op het „wonderlijk handelen” van de Engel des HEEREN, dat is 2e Persoon in het Goddelijk Wezen, dat is de Zoon van God, mogen zien, dan komt de gehele zaligheid buiten hen te liggen in Hem. Die te Zijner tijd voor de zondaren door het vuur van Gods toorn verteerd is en Zijn leven de Heere ten offer gewijd heeft.

„Als Manoaah en zijn huisvrouw dat zagen, zo vielen zij op hunne aangezichten ter aarde”. Ook dat is te begrijpen. Zoals gezegd, ten volle begrepen zij op dit moment niet wat er gebeurde, al had de vrouw van Manoaah meer licht in de zaak dan haar man, gelijk nader blijken zal.

Doch op het moment dat dit gebeurde ontdekten zij ineens dat degene die zij tot nu toe als een „man Gods” hadden gezien, meer was dan een gewoon menskind. Door deze wonderlijke handeling begon er iets van de majesteit Gods tot hen door te dringen. Wie kon bestaan? Zij gevoelden nu hun mens zijn, hun zondig zijn, meer dan ooit, en vreesden te moeten vergaan.

Kunnen jullie dat ook begrijpen? Want het schijnt wel dat tegenwoordig deze dingen niet meer gelden. Over de majesteit Gods moet je niet meer spreken. Dat schrikt allemaal maar af. En je moet de mensen niet bang maken. Want, aldus redeneert men verder, alles is al lang in orde. God is liefde. En daar moet je in geloven. En dan niet tobben a.u.b. Maar blij zijn. Zo hoort't. En dan kun je inmiddels wel de kermis op. Daar wordt wel volop de wereld gediend, maar dat is geen bezwaar. Want je kunt tenslotte ook niet als een kluizenaar leven. Je mag toch wel wát hebben. Zo hebben we dan een vrolijk christendom dat roemt in de overwinning terwijl het nog nooit de kruitdamp van de strijd geroken heeft.

Dat men op deze wijze bezig is zichzelf te bedriegen, behoeft voor mijn lezers, dacht ik, geen nadere verklaring.

Ja maar, zal mogelijk iemand zeggen, God is toch liefde. En alles is toch door de Heere Jezus volbracht? Daar kun je toch niets tegen inbrengen? Het is volkomen waar. God is liefde en alles is ook door de Heere Jezus volbracht. Doch zal men dit alles op zijn juiste waarde kunnen leren schatten dan gaat in orde toch altijd nog het een en ander vooraf. Want als men tot de ontdekking komt, dat men met God te doen heeft, dan begint men niet met blijdschap, maar dan vervult vreze het hart. Want wie is het die voor God bestaan kan? Niemand die leeft. Er wordt dan iets van Zijn majesteit gezien. Neen, niet met onze louter natuurlijke ogen, maar met door de Heilige Geest geopende ogen. Men leert dan God kennen uit de openbaring in Zijn Woord. „Zij vielen op hunne aangezichten ter aarde”. Zij durfden als 't ware niet op te zien. Ik denk aan een jongen of een meisje dat werkelijk met deze dingen te doen heeft. Men ziet in dat men voor een heilig, majesteitvolle God niet bestaan kan, want men is zelf zo schuldig. De schuld wordt dan in al z'n klaarheid gezien. En men steekt zijn/haar hoofd in het kussen, en weent terwijl men met vrez en beven vervuld is. Dat alles volbracht is en dat men niet behoeft te vrez en, moet allemaal geleerd worden. Dat leren niet diegenen die geen vreze kennen, mensen die nog nooit ter aarde zijn gevallen, maar wel degenen die in het stof liggen

neergebogen. Zij het dan niet letterlijk, doch ook figuurlijk, die worden door Hem weer opgericht. De zodanigen wil de Heere Zijn heil doen verstaan. Zalig wie dat mogen verstaan.

Jullie aller

Ds. H.C. v.d. Ent.

BOEKBESPREKING

Uitgeverij Kool, postbus 177, 3900 AD Veenendaal.

2. **Loes en Lot** door Joh. G. Veenhof. Loes is een ziek meisje. Lot is haar pop. Die heeft Loes een keer buiten laten liggen. Jongens zien de pop en gebruiken die als voetbal. Ze trappen de pop helemaal stuk. Ze krijgen berouw en kopen een nieuwe pop voor Loes. Dan is alles weer goed. Ook een aardig boekje. 63 blz., gebonden f 9,95.

3. **Kwek in de winter en Kwek heeft het moeilijk** door L. Janse. Twee deeltjes in één

Stichting Ref. Hulpactie
'WOORD EN DAAD'
Giro 3020900.

Leprozen helpen? Natuurlijk!

India telt vele duizenden leprozen. Velen worden door familie en vrienden verstoten. Zij moeten bedelend aan de kost komen. Vaak lopend op gewonde voeten.

Woord en Daad bouwt voor een aantal van hen een nieuwe kolonie. Voor medische behandeling en revalidatie.

Wilt u ook meebouwen?
Een eenvoudige woning kost f 1.500,-.
Een paar schoenen f 10,-.

Giro 3020900
met vermelding van Lepra

U kunt in India of in een ander land ook een kind financieel adopteren.
Kosten f 35,- per maand.

Inl. alg.: Stichting Ref. Hulpactie
Woord en Daad, Postbus 560
4200 AN Gorinchem
t.a.v. dhr. L. T. Lam. Tel. 01830 - 32550.

Inl. fin. adoptie:
dhr. J. Slot, Rembrandt-
laan 10, 3941 CH Doorn.

ALLE BEGRIP TE BOVEN (79)

18. Het vierde bezoek van Mr. Bourne (5).

De ouders vonden het een zegen voor hun zielen, maar voor Maurice, een vrolijke levendige knaap, hadden ze geen uitwerking gehad, behalve een paar knepen in zijn geweten, totdat hij in 1843 ziek werd. Hij zei: „Ik werd toen erg ongelukkig, want ik wist dat ik niet bereid was voor de hemel en ik vreesde voor de hel. Toen Mr. Bourne mij voor het eerst bezocht was ik in een wanhopige donkere staat des doods. Ik kon niets begrijpen; toch, als hij sprak verlangde ik aan die dingen houvast te krijgen, waarvan hij sprak. Ik voelde liefde voor Mr. Bourne, maar soms verwarde hij mij en scheen hij mij te vervolgen”. Mr. Bourne van zijn kant zei: „Toen hij ziek werd, dacht onze jonge vriend Maurice, dat hij alles wist en vertelde mij, dat hij net zo goed als ik antwoorden op het gebed kreeg, maar het behaagde God hem zijn toestand te laten zien, waarin hij voor Gods aangezicht verkeerde, die heel verschillend was van zijn eigen oordeel over zijn staat. Hier viel hij voor en hij kon niet antwoorden, totdat hij tenslotte uitriep: „Ik ben volkomen verloren”. Mijn bezoeken werden nu door hem gewaardeerd en hij begon te vragen of er nog hoop voor hem was, waar zijn zonden zo groot en zo veel waren. Het behaagde de Heere in Zijn grote genade Zichzelf op vele manieren aan zijn ziel te openbaren, eerst door bemoediging en toen met een duidelijke hoop. Ik vond een ernstige geest des gebeds voor hem en keerde keer op keer terug.”

Maurice vervolgt: „Ik kon nooit vrijuit met Mr. Bourne spreken, totdat ik op een morgen voordat ik opstond alleen met hem was. Toen kon ik mijn gehele hart voor hem openen en toen sprak hij zeer liefelijk tot mij. O., wat hield ik toen van zijn bezoeken en brieven aan mij.” Maurice sprak dadelijk over het verschil dat hij gevoelde met de godsdienst van zijn bureu in het algemeen en dat waarvan hij zag dat hij het moest bezitten. Hij had veel wisselingen, maar was haast nooit zonder hoop. Vrienden die hem bezochten, (Sukey Harley was de ene en de dames Gilpin de andere) vonden zijn gesprekken zo zoet, dat ze als ze weggingen zeiden: „Gelukkige Maurice!”

„U las mij voor van Stefanus die gedurig opzag”, zei hij tegen Mr. Bourne. „Dat is het opzien waarvan ik altijd ondervond dat het mij wat gaf! Als ik op die weg tot Christus kan opzien, is het niet vergeefs, maar als we op onszelf zien brengt het duisternis en moeite.”

Hij kon ook zeggen: „Ik verlang er niet naar om naar de wereld terug te keren; daar heb ik geen begeerte naar. Ik zou niet weten

hoe ik er toe terug moest keren, want alles is tegenstrijdig met wat ik nu verlang”.

„Wat verlang je nu dan, Maurice?” vroeg Mr. Bourne.

„Niets dan Christus en Hij kan niet in de wereld gevonden worden. Als Hij niet aanwezig is, heb ik geen troost. Als hij komt heb ik niets van node voor het lichaam noch voor mijn ziel.”

„Waarlijk”, merkt Mr. Bourne op, „er is hier een werkelijkheid in! Dit is een leerzame geest, die niemand zal doen struikelen”. In november 1844 verliet Mr. Bourne Pulverbach weer. Hij zegt: „De Heere is mij daar nabij geweest op een bijzondere wijze. Hij was een zeer nabije hulp in veel nare onenigheden en heeft het Woord aan veel zielen gezegend”. En aan Mr. Maydwell schrijft hij: „Ik ben blij, dat ik kan zeggen, dat ik de mensen in eenheid achterlaat. Ik heb hen getrouw tot het uiterste van mijn krachten het gevaar voorgesteld van te gauw op te houden; of als ze iets goeds schijnen te weten, dat hun leven niet ijdel en lichtvaardig mag wezen, want ik werd er toe gedreven tot hen te zeggen, dat de vijand aldoor rondgaat om dezulken op de hiel te zitten en het zal maken dat zij hun dwaasheid vele dagen zullen berouwen. Het wordt niet voor niets tot oud en jong gezegd: „wees matig, wees waakzaam, want waar u het het minst verwacht, daar wordt u het gauwst misleid.”

Na Pulverbach verbleef Mr. Bourne een paar weken in Hertford en preekte daar voor Bernard, terwijl deze naar het noorden ging naar zijn ouderlijk huis en in Wrentnall. Deze twee bezoeken - de zeven maanden van Mr. Bourne en de drie weken van Bernard - waren als een feest voor de kleine gemeente.

Samuel Hughes zegt over deze tijd: „Mr. Bourne en ook Mr. Bernard Gilpin waren instrumenten in Gods hand om mij te versterken en te bevestigen in de waarheid van het evangelie en vooral het werk van de Heilige Geest in de harten van Gods levende familie. Terwijl zij daarvan vertelden heb ik er vaak voor mezelf mee in kunnen stemmen en toen ik naar huis ging heb ik mij in God verblijd over mijn zaligheid. Omstreeks die tijd kocht ik Hart's hymnen, die een grote hulp voor mij waren. Ik droeg het boek in mijn zak tot het versleten was en vond het een bijzondere vriend sinds ik het had. Hoe zoet moet voor Mr. Bourne „het profijt” voor Samuel geweest zijn, dat hij kon schrijven: „Waarlijk, ik vond het een strijd. Ik zou graag zo heilig als God geleefd hebben, als ik gekund had, maar ik kon het net zo min als dat ik de wereld kon scheppen. Als ik niet met de daad zondigde dwaalden mijn gedachten als de ogen van een dwaas de einden tot der aarde.”

band. Kwek vertelt zelf zijn lotgevallen. Heel leuk voor kleine kinderen. 87 blz., gebonden f 9,95.

4. **Fokkie** door L. Janse. Een hond, die zijn eigen verhaal vertelt. Hij was met een grote hond meegelopen en had allerlei nare belevenissen, maar kwam tenslotte weer thuis. Daar was blijdschap. Mooi beschreven. 61 blz., gebonden f 8,90.

5. **Het haantje van de toren** door L. Janse. De haan is zelf aan het woord. Hij ziet veel en maakt veel mee. Kleine kinderen zullen zeker met aandacht alles volgen. 59 blz., gebonden f 8,90.

6. **Wolletje Zwartoog** door L. Janse. Een lammetje vertelt zijn geschiedenis. Het maakt allerlei dingen mee, maar het einde is, dat het weer bij het moederschaap terecht komt. 59 blz., gebonden f 8,90.

7. **De eenzame werker** door Geesje Vogelaar-van Mourik. Een boek van 76 blz. met

verschillende verhalen, die een leerzaam karakter hebben, en met enkele gedichten. De volgende verhalen zijn opgenomen: Blijf altijd eerlijk mijn jongen, Eert uw vader en uw moeder, Blind en toch ziende, Het tweede gebod, De eenzame werker, en: Does. Goede lectuur. De verhalen zijn heel geschikt om voor te lezen. 76 blz., gebonden f 12,90.

8. **Om Gelre's Hertogskroon** door L. Penning. Dit is uiteraard een herdruk. Penning is al lang geleden overleden. Penning kon vertellen en schrijven. Dat blijkt ook uit dit boek. Hij neemt de lezers mee naar het strijdtoneel en naar de tijd, waarin gevochten werd tussen twee broers om de hertogskroon. Elke broer had zijn aanhang. Er werd veel bloed vergoten en veel verwoesting aangericht. Het was in de veertiende eeuw, dus ver vóór de Reformatie. Van het begin tot het einde wordt er ook gezocht naar een kind van een der

hoofdmannen, dat ontvoerd werd. Aan het eind van het verhaal komt de ontknoping. 275 blz., gebonden in klein formaat f 19,90.

9. **Uit de duisternis tot Gods wonderbaar licht** door S. Bison. Dit boek, dat al eerder verscheen, gaat over de tijd van de Prinsgezinden en de Patriotten, een moeilijke tijd voor de Oranjeklanten. Bison schrijft onderhoudend, hij tekent de situatie, vertelt van het wedervaren van deze en gene. Verschillende personen komen tot vernieuwing des harten. Dat is ook het geval met een jongen, die als vondeling van ongeveer een jaar oud in een molenaarsgezin werd opgenomen. De jongen verlangde er later naar om zijn moeder te leren kennen. Die moeder kwam tot bekering en ging haar zoon zoeken. Zo vonden ze elkaar. 162 blz., gebonden f 19,90.

LET OP!!!

Door directe import van de wereldberoemde RODGERS ORGELS enorme prijsverlagingen.

IMPORTEUR VAN RODGERS ORGELS

Dealer van: ★ JOHANNES ★ hoge inruil
★ VISCOUNT ★ landelijke service
★ OMEGAN ★ franco thuis door heel Nederland
★ e.a. merken

Deze orgels kunt u beluisteren en bespelen in onze showroom.

Reeds een JOHANNUS orgel vanaf (inkl. electr. nagelm.) f 8300,-

nie. deij Orgels
Voorstr. 89 - 4132 AP Vianen
Telefoon 03473 - 6170

DOCUMENTATIE WORDT OP AANVRAAG TOEGEZONDEN

GEREFORMEERDE-BIJBEL-STICHTING

NU IN ROTTERDAM

D.V. ZATERDAG 24 OKTOBER 1981

AANVANG 10.30 UUR IN DE

GROTE- OF ST. LAURENSKERK

NOTEER DEZE BELANGRIJKE DATUM. Het gaat erom: STAND-VASTIG te blijven bij het onbeschadigde WOORD van GOD dat meer dan ooit op velerlei manieren ontkracht wordt.

SPREKERS VOORMIDDAG:

Ds. J. van Haaren (Ger. Gem.)
Ds. G. Hamstra (Chr. Gerel.)
L. M. P. Scholten (Ger. Gem. Ned.)

SPREKERS NAMIDDAG,

aanvang 13.30 uur
Ds. S. de Jong (Ned. Herv.)
Ds. P. Blok (Ger. Gem.)
Ds. F. Mallen (Ger. Gem. Ned.)

plm. 12.15 uur PAUZE waarin koffie geserveerd wordt.

plm. 15.00 uur SLOTWOORD: Ds. E. du Marchie van Voorthuysen

Dit keer dus in Rotterdam

In de fraai gerestaureerde Sint Laurenskerk met haar rijk historisch verleden verwachten wij heel wat belangstellenden. Ook de jongeren onder ons, van harte welkom.

toogdag

GBS

SECRETARIS:
MAURITSWEG 60
3314 JH DORDRECHT
TEL. 078 - 13 87 19

DE SINT LAURENSKERK

De Laurenskerk ligt ca. 3-4 min. lopen vanaf Station Blaak. Vanaf Centraal Station, via Metro tot Station Beurs, 6-7 min. lopen via Hoogstraat. Reisroute per auto zie Standvastig Septembernummer. Volledig programma gratis verkrijgbaar bij de ingang der kerk.

Vakantiecentrum
de VERRASSING
op TEXEL

heeft er een aangrenzend pand bij. Komt u het ook uitproberen?
Volledig pension, verwarmde kamers, prijs slechts f. 42,50 p.p.d.
Al 26 jaar het adres voor pension, sta-caravans en bungalows.
Neem vrijblijvend even contact op. Tel 02223 - 661 of 391.

**Uitgeverij
Boekhandel
G. KOOL**

Het adres voor
al Uw goede boeken

Stationssingel 50
Tel. 08385-13978
Postbus 177
3900 AD Veenendaal

VEILIG VERMAGEREN ?

Dat kan! Maar dan met de geheel plantaardige Vermageringstabletjes. Kuur voor een maand f 15,-

Tevens uit voorraad leverbaar meer dan 40 kruidenmengsels o.a. Suikerziekte, Te Sterke Vloeiing, Spataderen, Vernauwde Bloedvaten, Vochtafdrijvend, Zenuwen. Kuur voor een maand f 12,50.

DROGISTERIJ SIKKING

Barvoetestraat 5,
2011 WL Haarlem.
Tel. 023 - 312882, b.g.g. 023
324606. Postgiro 190609.

Voorlopig laatste mededeling

aan de Ouders van de leerlingen

van scholen, aangesloten bij de
Vereniging voor
Gereformeerd Schoolonderwijs

Tijdens de vier achterliggende weken hebben wij U informatie verstrekt over de noodzaak van de oprichting van onze landelijke schoolbegeleidingsdienst. Er zijn duizenden brieven uitgereikt en - dank u wel, vaders en moeders - een heleboel positieve reacties binnengekomen.

Hebt u uw formulier al ingeleverd?

De tijd gaat snel: degenen die het formulier nog niet hebben geretourneerd, vragen wij dringend: doe het nú. 't Scheelt zó veel werk als alles vlot kan worden afgewikkeld. Het bestuur van de Stichting B.G.S. kan dan - gesteund door uw steun - energiek voortgaan met de voorbereiding voor de definitieve start D.V. in januari 1982.

Stichting Begeleidingscentrum

Gereformeerd Schoolonderwijs

Uit binnengekomen reacties blijkt nu al dat zeer veel ouders van onze leerlingen bijzonder geïnteresseerd zijn in een principieel verantwoorde schoolbegeleiding door het B.G.S. Zodra het resultaat van deze financiële actie bekend is, hopen wij hierover nog een mededeling te doen. B.G.S., De Spiegel 15, 3341 CA H.I. Ambacht, tel. 01858-7788.